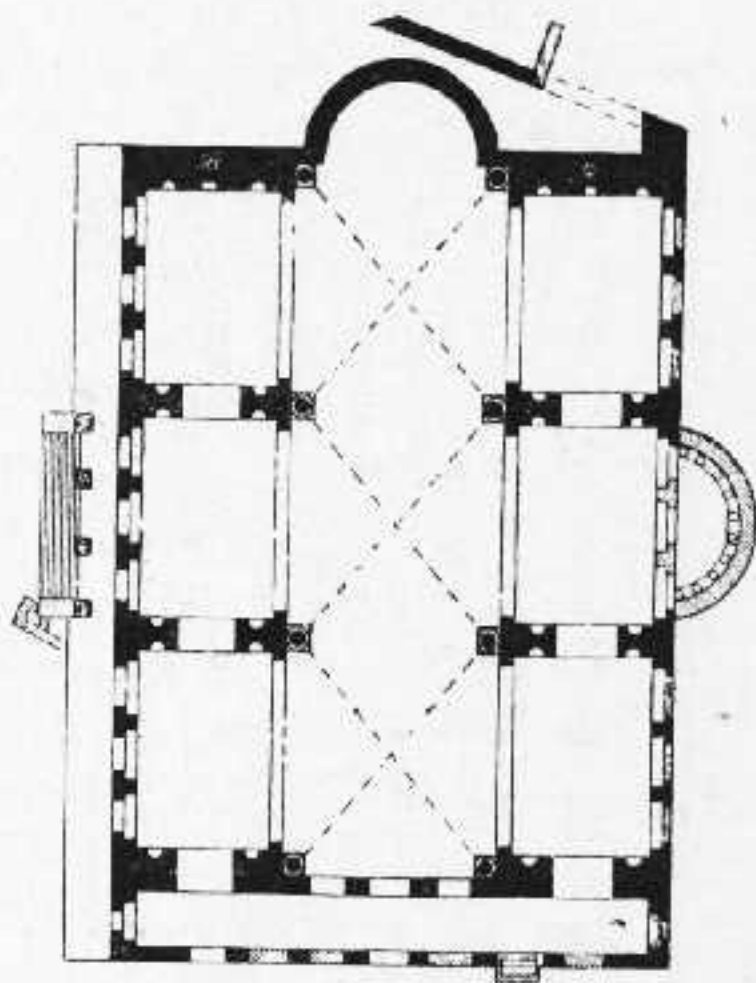

ὁ Κωνσταντῖνος, γενόμενος κύριος τῆς Ῥώμης, ηὐτύχησε νὰ ἐγκαινιάσῃ τὸ μεγαλοπρεπὲς κτίσμα τοῦ ἀντιπάλου αὐτοῦ, ἐπενεγκῶν τροποποιήσεις τινὰς εἰς τὴν βασιλικήν, ἥτις ἔλαβε τὸ ὄνομα τοῦ κραταιοῦ προστάτου τῶν χριστιανῶν.

Τὸ διάγραμμα τῆς βασιλικῆς ταύτης ἦτο ὀρθογώνιον 90 περίπου μέτρων μήκους καὶ 76 πλάτους, διαιρούμενον κατὰ μῆκος μὲν εἰς τρία κλήτη, κατὰ πλάτος δὲ εἰς τρεῖς διαδρόμους. Εἰς τὸ ἄκρον ἐκατέρου τῶν ἁξόνων τοῦ οἰκοδομήματος εὗρητο κόγχη ἡμικύκλιος ἀντιστοιχοῦσα πρὸς τὴν εἰς τὸ ἕτερον ἄκρον τοῦ ἁξονος εἰσόδον. Τῶν εἰσόδων τούτων ἡ ἑτέρα, ἐκείνη, εἰς ἣν ἔληγε τὸ μέγα κεντρικὸν κλήτος. ἦτο ἐστραμμένη πρὸς τὴν Ἱερὰν Ὀδόν, ἡ δ' ἄλλη πρὸς τὸν ναὸν τῆς Ἀφροδίτης καὶ Ῥώμης¹.

Τὸ ἀρχικὸν σχέδιον τῆς βασιλικῆς, ὡς διευτυπώθη ὑπὸ τῶν ἀρχιτεκτόνων τοῦ Μαξεντίου, παρουσίαν ἐφαρμογὴν κανόνων ὅλως διαφόρων τῶν τέως ἐπικρατούντων ἐν τοῖς ὁμοίοις οἰκοδομήμασιν. Ἀντὶ τῶν κιονοστοιχιῶν, αἵτινες περιέβαλλον ἐν ἐκείνοις τὸ κεντρικὸν κλήτος, ἐνταῦθα ἐγένετο χρῆσις μεγάλων ἀντηρίδων, αἵτινες διετέθησαν ἐγκαρσίως ἐκατέρωθεν τοῦ κεντρικοῦ τούτου κλήτους (εἰκ. 17). Διὰ τῶν ἀντηρίδων τούτων ὁ χώρος τῶν πλαγίων κλητῶν διηρέθη εἰς τρία ἐκατέρωθεν τετραγωνικὰ χωρίσματα στεγαζόμενα ὑπὸ τῶν ἐπὶ τῶν ἀντηρίδων ἐρειδομένων γιγαντιαίων καμαρῶν. Ἡ τοιαύτη διάταξις ἐπέτρεψεν ὅπως περιορισθῇ ὁ ἀριθμὸς τῶν περὶ τὸ μέγα κλήτος κιόνων εἰς ὀκτὼ ἀνὰ ἐκατέραν τῶν πλευρῶν, αἵτινες συνείχοντο πρὸς τὰς ἀντηρίδας

Εἰκ. 17. Διάγραμμα τῆς βασιλικῆς τοῦ Κωνσταντίνου (Sybel)².

¹ Daremberg - Saglio, ἐνθ' ἀν.

² Πᾶσαι αἱ διὰ τοῦ ὀνόματος Sybel σημειούμεναι εἰκόνες ἐλήφθησαν ἐκ τοῦ ἔργου αὐτοῦ Weltgeschichte der Kunst bis zur Erbauung der Sophienkirche.